

Особливості функціонування та застосування сучасного європейського законодавства з безпеки засобів індивідуального захисту

Кашитанов С.Ф., к.т.н., доц. (каф. ОПЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Нагальною проблемою в сфері безпеки промислового обладнання та продукції в Україні є необхідність приведення існуючого національного законодавства в цій сфері у відповідність до сучасного європейського [1]. В першу чергу, це стосується узгодження питань технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності вимогам безпеки промислового обладнання та продукції, в тому числі і засобів індивідуального захисту працюючих.

Для державних структур країн Європейського Союзу, які наділені правом нагляду за безпекою промислового обладнання та продукції, пріоритетним документом, що підтверджує відповідність промислового обладнання та продукції існуючому законодавству Європейського Союзу, є Декларація Відповідності ЕС [2]. Наявність Декларації Відповідності ЕС, це ознака того, що промислове обладнання та продукція були розроблені (спроектовані) і виготовлені з дотриманням всіх основних вимог безпеки.

На даний час в Україні ведеться активна робота щодо створення разом з країнами Європейського Союзу єдиної нормативної бази із проведення процедури оцінки відповідності вимогам безпеки промислового обладнання та продукції [3-4].

Основною метою даної статті є визначення основних особливостей функціонування та застосування сучасного європейського та існуючого національного законодавства України в такому важливому сегменті промислової безпеки, як безпека засобів індивідуального захисту.

Основним нормативним документом, який визначає вимоги безпеки стосовно особливостей виробництва, реалізації та експлуатації засобів індивідуального

захисту на території Європейського Союзу є Директива 89/686/ЕЕС (Directive 89/686/ЕЕС «Personal Protective Equipment» - /PPE/) [5], і саме з урахуванням вимог цієї Директиви був розроблений відповідний вітчизняний Технічний регламент засобів індивідуального захисту (Постанова КМ України від 27 серпня 2008 р. № 761) [6].

Директива 89/686/ЕЕС або як її ще називають Директива PPE на засоби індивідуального захисту доповнюється Директивами 93/68/ЕЕС, 93/95/ЕЕС, 96/58/ЕС.

Основне завдання Директиви PPE на засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) - гарантувати безпеку ЗІЗ та ефективність виконання ними своїх основних функцій.

Головна мета Директиви PPE полягає у тому, щоб підвищити безпеку праці, при цьому ЗІЗ обов'язково мають бути безпечними і придатними для заявленої мети.

Сфера дії Директиви PPE

Директива PPE застосовується до засобів індивідуального захисту (ЗІЗ). Вона встановлює умови, що регулюють постачання на ринок і вільний обіг в рамках ЄС, а також основні вимоги до безпеки, яким ЗІЗ повинні задовольняти для забезпечення захисту здоров'я та безпеки користувачів ЗІЗ.

Дана Директива PPE висуває вимоги до будь-яких пристроїв і засобів, які призначені для носіння або застосування користувачем з метою захисту від одного і більше видів небезпек (ризиків), які є загрозливими щодо його безпеки та здоров'я.

Під дію Директива PPE підпадають також і всі додаткові пристрої та засоби, які можуть застосовувати в зоні ризику спільно з основним виробом.

В якості ЗІЗ розглядаються:

а) комплект, складений з декількох пристроїв або пристосувань, що зібранні воедино виготовлювачем і використовуються для захисту людини від одного або декількох видів небезпек (ризиків), яких вона може зазнати одночасно;

б) захисний пристрій або пристосування, що поєднане нероз'ємним або роз'ємним способом з персональним не захисним обладнанням, яке носить або застосовує людина при виконанні специфічних робочих операцій;

с) взаємозамінні компоненти ЗІЗ, які необхідні для забезпечення функціонування ЗІЗ і які використовуються виключно для даного обладнання.

Будь-яка система, що поставляється на ринок разом з ЗІЗ для його під'єднання до додаткового зовнішнього пристрою, повинна розглядатися як невід'ємна частина цього обладнання, навіть якщо ця система не призначена для постійного носіння або застосування користувачем протягом усього періоду, коли він піддається ризику.

Сертифікація ЗІЗ

Сертифікація ЗІЗ - запорука безпеки працюючих.

Сертифікати на ЗІЗ видають лише після того, як всі засоби захисту визнані абсолютно безпечними і придатними для використання. Всі виробники, дистриб'ютори та законодавці, в першу чергу, зобов'язані забезпечувати максимальне виконання вимог безпеки.

Виробник зобов'язаний гарантувати покупцеві, що всі пропоновані вироби відповідають європейським гармонізованим стандартам, про що і повинно бути вказано в сертифікаті на ЗІЗ. Дотримання регламентів обов'язково для всіх.

Основні процедури сертифікації.

1. *Перед постачанням* моделі ЗІЗ на ринок виробник або його уповноважений представник в ЄС повинен мати відповідну технічну документацію, яка передбачена в Додатку III Директиви PPE, з тим, щоб при необхідності, представити її компетентним органам.

2. *Перед серійним виробництвом* моделі ЗІЗ, виробник або його уповноважений представник в ЄС повинен представити цю модель для випробування типового зразка. Порядок проведення такого випробування визначено у Статті 10 Директиви PPE.

* *Випробування типового зразка не потрібні* для моделей ЗІЗ простої конструкції, якщо розробник вважає, що користувач може самостійно оцінити рівень захисту від мінімальних ризиків, наслідки яких при їх поступовому прояві можуть бути заздалегідь і безпомилково визначені самим користувачем.

Випробування типового зразка ЗІЗ.

1. Випробування типового зразка - це процедура, за допомогою якої затверджений контрольний орган встановлює і засвідчує, що дана модель ЗІЗ задовольняє відповідними положеннями цієї Директиви PPE.

2. Заявка на проведення випробувань типового зразка повинна подаватися виробником або його уповноваженим представником в ЄС в єдиний контрольний орган акредитований щодо даної моделі ЗІЗ.

Декларація відповідності ЗІЗ.

Декларація ЄС про відповідність - це процедура, в рамках якої виробник або його уповноважений представник в ЄС:

1) складає декларацію (форма наведена в Додатку VI Директиви РРЕ), яка засвідчує, що ЗІЗ, які поставляються на ринок, відповідають положенням цієї Директиви, і робить він це з метою представлення цієї декларації в компетентні органи влади;

2) наносить на кожне ЗІЗ маркування СЕ.

Маркування СЕ.

1. *Маркування СЕ* повинно складатися з великих літер «СЕ». Зразок приведено в Додатку IV Директиви РРЕ. Якщо нотифікований орган залучається на етапі контролю продукції, то його ідентифікаційний номер повинен бути доданий до маркування.

2. Маркування СЕ повинно наноситися на кожне виготовлене ЗІЗ і бути ясно видимим, чітким і незмивним протягом усього передбачуваного терміну служби ЗІЗ; якщо ж це неможливо з точки зору експлуатаційних характеристик ЗІЗ, маркування СЕ може бути нанесена на упаковку.

3. Нанесення на ЗІЗ інших маркувань, які подібні за формою і значенням з маркуванням СЕ і які здатні ввести в оману третю сторону, повинно бути заборонено. Також будь-яке інше маркування може бути нанесена на ЗІЗ або на його упаковку лише за умови, що це не знизить видимості і розбірливості маркування СЕ.

Необхідний перелік технічної документації на ЗІЗ.

Технічна документація на ЗІЗ повинна містити всі необхідні дані щодо заходів та засобів, що використовуються виробником для забезпечення відповідності ЗІЗ усім основним існуючим вимогам Директиви РРЕ.

Для моделей ЗІЗ, що випускаються серійно, документація повинна включати, зокрема:

1. Технічну документацію виробника, що містить:
 - а) загальні і детальні креслення ЗІЗ, при необхідності з розрахунковими записками і результатами випробування дослідного зразка щодо перевірки відповідності існуючим основним вимогам;
 - б) повний перелік основних вимог безпеки та перелік гармонізованих стандартів або інших технічних специфікацій, які враховувалися у проекті моделі ЗІЗ;

2. Опис методів контролю та випробувань, які використовувалися на підприємстві виробника для перевірки відповідності виробництва ЗІЗ гармонізованим стандартам або іншим існуючим нормативним актам, а також для підтримки відповідного рівня якості.

3. Копію інформації, зазначеної в п. 1.4 Додатка П Директиви РРЕ.

Приведені в даній роботі матеріали повинні сприяти більш глибокому розумінню особливостей застосування та функціонування сучасного європейського законодавства в сфері безпеки засобів індивідуального захисту працюючих, що, в свою чергу, повинно сприяти підвищенню рівня безпеки та конкурентної спроможності продукції вітчизняних підприємств на європейському ринку ЗІЗ.

Література

1. Угода про асоціацію між Україною з однієї сторони та Європейським Союзом і їхніми державами-членами, з іншої сторони /Офіційний Урядовий сайт Кабінету Міністрів України/.

[http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf/](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf/).

2. Directive 2001/95/EC «General Product Safety Directive».

3. ДСТУ ISO/IEC Guide 67:2008 «Оцінювання відповідності. Засади сертифікації продукції».

4. ДСТУ ISO/IEC 17007:2009 «Оцінювання відповідності. Настанови щодо складання нормативних документів, придатних до використання для оцінювання відповідності».

5. Council Directive 89/686/EEC of 21 December 1989 on the approximation of the laws of the Member States relating to personal protective equipment (89/686/EEC).

6. Постанова КМ України від 27 серпня 2008 р. № 761 про затвердження Технічного регламенту засобів індивідуального захисту (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 777 (7772011п) від 20.07.2011; N 235 (2352013п) від 08.04.2013; N 632 (6322013п) від 28.08.2013; N 76 (762016п) від 11.02.2016).